

กิริยาอาชยาตโนบาลีไวยากรณ์มูลกัจจายน์

ศูนย์เอกสารประเทศไทย

THAILAND INFORMATION CENTER

นายทรัพย์ ประกอบสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาตะวันออก

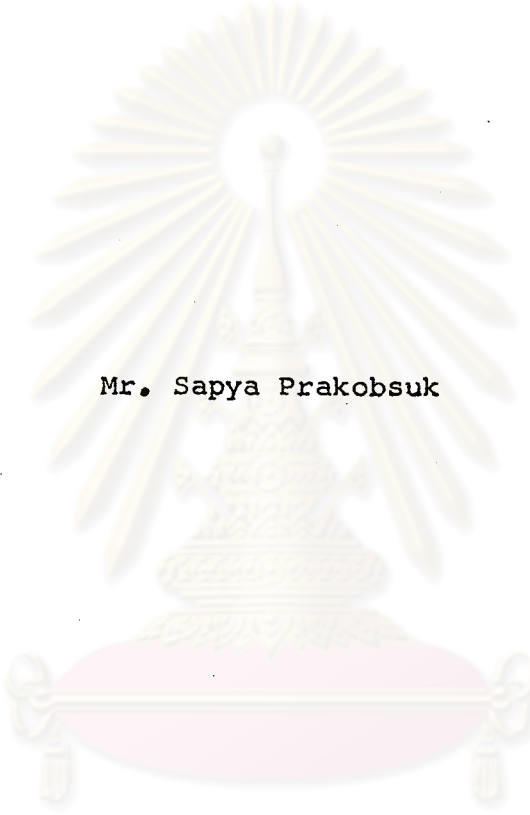
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

I 1574383A

011709

THE FINITE VERB SYSTEM IN MŪLA KACCĀYANA GRAMMAR

Mr. Sanya Prakobsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Languages

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์พิเศษวิสุทธ บุษยกุล)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ นาวาอากาศเอกพิเศษ แยม ประพัฒน์ทอง)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : อาจารย์ฐานิสร์ ชاکรัตพงศ์

.....
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ เรื่อง : กิริยาอาชญาตในบาลีไวยากรณ์มูลกัจจายน์
โดย : นายทรัพย์ ประกอบสุข
แผนกวิชา : ภาษาตะวันออก

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : กิริยาอาชญาตในบาลีไวยากรณ์มูลกัจจายน์

ชื่อ : นายทรัพย์ ประกอบสุข

แผนกวิชา : ภาษาตะวันออก

ปีการศึกษา : 2519

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาความเป็นมาของคัมภีร์มูลกัจจายน์ และการใช้คัมภีร์นี้ในการศึกษาภาษาบาลีในประเทศไทยในสมัยโบราณ ตลอดจนเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคัมภีร์นี้กับคัมภีร์ไวยากรณ์บาลีอื่น ๆ ที่รู้จักกันอยู่ในประเทศไทย นอกจากนี้ผู้เขียนได้นำตัวสูตร วุทธิ และอุทาหรณ์ของสูตรที่ว่าควยกิริยาอาชญาต พรอมควยคำแปลมารวมไว้ในวิทยานิพนธ์นี้ โดยจัดทำคำอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และได้รวบรวมกิริยาอาชญาตที่ใช้ในภาคกิริยาอาชญาตของคัมภีร์นี้มารวมไว้ในตอนท้ายควย

ผู้เขียนได้รวบรวมหลักฐานข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคัมภีร์นี้จากกระแสด่าง ๆ หลายกระแสดวกกัน ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และที่เป็นมุขปาฐะ โดยอาศัยคำบอกเล่าจากพระภิกษุตามวัดต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และหัวเมือง และจากนักปราชญ์ทางภาษาบาลี ผู้ศึกษาวิชานี้มาตามระบบเก่า และยังได้รวบรวมข้ออ้างอิงตามคัมภีร์ต่าง ๆ ตลอดจนข้อเขียนต่าง ๆ ที่กล่าวพวกพิงถึงวิธีการศึกษาภาษาบาลีในประเทศไทยตามระบบเก่าควย

บทแรกของวิทยานิพนธ์นี้ กล่าวถึงความ เป็นมาของปัญหา และเป็นบทนำที่กล่าวถึงการศึกษาวิชาภาษาบาลีในประเทศไทยโดยทั่วไป

บทที่ 2 เป็นคำบรรยายถึงประวัติของคัมภีร์มูลกัจจายน์โดยเปรียบเทียบกับคัมภีร์อื่น และวิธีการศึกษาภาษาบาลีในประเทศไทยสมัยโบราณโดยเฉพาะ

บทที่ 3 เป็นคำแปลและอธิบายสูตรต่าง ๆ ของคัมภีร์มูลกัจจายน์ภาคที่ 5 ซึ่ง
เป็นภาคที่กล่าวถึงอาชยาตโดยเฉพาะ

บทที่ 4 เป็นบทรวบรวมกิริยาอาชยาตที่กล่าวถึงในภาคที่ 5 โดยแยกวิภัติ
ปัจจัยออกให้ปรากฏ แล้วจัดไว้เป็นหมวดหมู่ตามลำดับอักษร

ส่วนบทสุดท้าย เป็นบทสรุปและเสนอแนะ โดยที่ผู้เขียนได้เสนอให้ผู้นสนใจใน
การศึกษาวិชาภาษาบาลีในประเทศไทย ทำการวิจัยต่อไปในลักษณะอื่น ๆ ที่มีในคัมภีร์มูล-
กัจจายน์ เพื่อจะให้การศึกษาคัมภีร์นี้เป็นไปโดยสมบูรณ์ เพื่อที่จะสามารถใช้เป็นหลักฐาน
ประกอบการศึกษาต่อไปในอนาคตด้วย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THESIS TITLE : The Finite Verb System in Mūla Kaccāyana Grammar.

NAME : Mr. Sanya Prakobsuk

DEPARTMENT : Eastern Languages

ACADEMIC YEAR : 1976

ABSTRACT

It is the purpose of this thesis to study the history and development of the Mūla Kaccāyana Grammar and the parts it played as the main text in the study of the Pali language in Thailand in the olden days. It treats the similarity and the difference between this text and other grammatical treatises which are traditionally accepted in this country. In addition to the main text of the Grammar, the writer has also incorporated in this thesis a translation and a commentary on the Sutras in Part 5 of the text which deals specifically with verbs. A collection of verbal roots employed in the portion referred to above is also presented as a part of the thesis.

Evidences and data with respect to this text were collected from many sources, both written and oral. Information was sought from Buddhist monks in several monasteries both in Bangkok and up-country, and from well known Pali scholars who were trained in the subject in the old school. Allusions and other writings touching the method of Pali teaching and study in the olden days are also collected.

The first chapter of the thesis deals with the problem in general and gives a background of Pali study in Thailand. The second chapter gives the history of the Mūla Kaccāyana and compares it with other grammatical treatises, and the teaching and studying method employed in Thailand in the olden days. Chapter three is translation and exposition of the Sutras of Part Five of Mūla Kaccāyana text which is the specific part dealing with the verbal system of the language. The fourth chapter is a collection of verbal roots found in Part Five of the text. The verbs treated are analysed by roots, prefixes and suffixes and then alphabetically arranged by Classes.

The last chapter is the conclusion and suggestion in which the writer suggests that further researches on other aspects of Mūla Kaccāyana text be undertaken, so that the systematic study of the said text be completed and can serve as a reference for study of Pali in the future.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้รับความเมตตากรุณาจากพระเถระและท่านผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ หลายท่าน จนงานได้สำเร็จลุล่วงไปตามความตั้งใจทุกประการ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอถวายนามท่านดังกล่าว เพื่อเป็นการคารวะและขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร ป.ช.๙) เจ้าอาวาสวัดสามพระยา กรรมการมหาเถรสมาคม แมกกองบาลีสนาภราช และเจ้าคณะใหญ่หนกลาง ได้เมตตาพร่ำสอนผู้เขียนให้มีความรู้วิชาภาษาบาลีตั้งแต่ต้นตลอดมา และได้เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือ จัดหาเอกสารที่เป็นประโยชน์สำหรับค้นคว้าทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงไป

พระธรรมเสนาบดี (ฟุ้ง ปุณฺณโก ป.ศ.๓) รองเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ได้กรุณาอธิบายขั้นตอนของการเรียนคัมภีร์มูลกัจจายน์ วิธีทำตัวและความเชื่อถือของคนโบราณเกี่ยวกับการเรียนคัมภีร์นี้

พระอาจารย์ธัมมานันทะ (อ) อาจารย์ชาวพม่า เจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้เขียนเข้าไปเรียนคัมภีร์มูลกัจจายน์ร่วมกับภิกษุสามเณร และได้ให้ตัวอย่างวิธีทำตัว (การผสมคำ) เพื่อนำมาประกอบวิทยานิพนธ์นี้

พระสุวิมลธรรมาจารย์ (ผอง สุวิมุตโต ป.ศ.๖) วัดมหาธาตุ ได้กรุณาจัดทำคำرایวยากรณ์บาลีที่เป็นอักษรพม่า และไทยเหนือ เพื่อนำมาประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์นี้

พระมหาปรีชา ฐมฺญาโณ ป.ช.๑ M.A. พระมหาปรีชา โชติปัญโญ ป.ช.๕ M.A. และพระมหามงคล ทตฺตมฺงฺคโล ป.ช.๔ M.A. ได้กรุณาช่วยจัดทำคัมภีร์กัจจายน์ที่เป็นอักษรเทวนาครี และคัมภีร์บาลีไวยากรณ์ที่แต่งโดยชนต่างชาติส่งมาจากประเทศอินเดีย เพื่อนำมาประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์นี้

พระมหาละเอียด กิตติสุขุโม ป.ช.8 และพระมหาสำเร็จ ชมนนุโท ป.ช.8
สำนักวัดสามพระยา ไต่กรูณาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักฐานของคำบาลีบางคำ และช่วยจัด
หาเอกสารที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์นี้

พระมหาราชเชนทร์ อุดมชอุโม ป.ช.6 สำนักจิตตภาวันวิทยาลัย อำเภอบางละมุง
จังหวัดชลบุรี ไต่กรูณาแนะนำและติดต่อแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับหลักฐานการ เรียบนคัมภีร์มูล-
กัจจายนที่วัดท่ามะโอไ้

อาจารย์ชั้นพิเศษวิสุทธ บุษยกุล หัวหน้าแผนกวิชาภาษาตะวันออก คณะอักษร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไต่กรูณาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก-
ไข, เพิ่มเติมโครงเรื่อง, รายละเอียด และบทคัดย่อของเรื่องตั้งแต่ต้นจนตลอด และยัง
เป็นผู้สนับสนุนให้เขียนเกิดกำลังใจในการ เขียนเรื่องนี้ จนสำเร็จจุลวงตามความปรารถนา
ทุกประการ

อาจารย์ฐานิสร์ ชاکร์ตพงศ์ อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษาตะวันออก คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไต่กรูณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการ
วิจัย ซึ่งได้สละเวลาเป็นอย่างมาก ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ตรวจแก้ เพิ่มเติมขอบกรอบ
ต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ตั้งแต่เริ่มต้นจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จจุลวงด้วยดี

ศาสตราจารย์ ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ อาจารย์พิเศษแผนกวิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไต่กรูณาให้ความรู้ เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ
การแจกวิภัติอาชยาตภาษาบาลีและสันสกฤตประจำหมวดธาตุ ซึ่งผู้เขียนได้จัดไว้ในภาค
ผนวกของวิทยานิพนธ์นี้

อาจารย์นาวาอากาศเอกพิเศษแย้ม ประพัฒน์ทอง อาจารย์พิเศษแผนกวิชาภาษา
ตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไต่กรูณาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
เกี่ยวกับการแปลสูตร วิธีเรียน การไหว้ครูและการตรวจแก้ตัวอย่างวิธีทำตัว ในคัมภีร์มูล
กัจจายน และได้นำวิธีเขียนกิติกรรมประกาศของวิทยานิพนธ์นี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนงานนี้
ได้สำเร็จจุลวงไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แยมันคตา อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีบาลี และหลักการเขียนวิทยานิพนธ์ จนงานได้สำเร็จจุลวงไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พาพานิช อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาสันสกฤต และแนะนำวิธีเขียนและการเสนอวิทยานิพนธ์ จึงได้สำเร็จจุลวงไป

อาจารย์วัชร ศิริวัฒน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา ประจำกรุงเทพมหานคร ได้กรุณาให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้ผู้เขียนได้มีโอกาสเรียนวิชาแขนงนี้ตั้งแต่ต้นจนได้สำเร็จ

อาจารย์ทัศนีย์ สิ้นสกุล อาจารย์ประจำแผนกวิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาช่วยเหลือจัดหาตำรับตำรา เพื่อศึกษาคนคว่ำตั้งแต่เริ่มเรียนวิชานี้ และได้แนะนำการพิมพ์จักรูปเล่ม และช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีตลอดมา จนงานได้สำเร็จจุลวงไป

นอกจากท่านผู้กล่าวชื่อนี้ ยังมีอีกหลายท่านที่ได้กรุณาชวนชวนช่วยให้วิทยานิพนธ์สำเร็จจุลวงไป ซึ่งผู้เขียนมีภาระบุญนามทั้งหมดได้ ขอได้โปรดนึกถึงความช่วยเหลือของท่านนั้นประทับอยู่ในใจของผู้เขียนอย่างไม่มีวันลืมได้.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 การสำรวจตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กระทำมาแล้ว	2
1.3 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	3
2 ประวัติและการเปรียบเทียบระบบไวอากาศรณคัมภีร์มูลกัจจายนกับ คัมภีร์อื่น	5
2.1 คัมภีร์บาลีไวอากาศรณที่สำคัญ	5
2.2 ความเป็นมาของคัมภีร์มูลกัจจายน	6

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2.2.1	ผู้แต่งคัมภีร์กัจจายนะ	7
2.2.2	อิทธิพลของคัมภีร์กัจจายนะที่มีต่อคัมภีร์บาลี ไวยากรณอื่น	9
2.2.3	การเรียนคัมภีร์มูลกัจจายน์	14
2.2.3.1	พิธีการเรียน	17
2.2.3.2	ตัวอย่างวิธีทำตัว (การผสมคำ) ...	19
	2.2.3.2.1 นามนาม	20
	2.2.3.2.2 สัพพนาม	20
	2.2.3.2.3 สนธิ	21
	2.2.3.2.4 อุปสัคคะ	21
	2.2.3.2.5 นิบาต	21
	2.2.3.2.6 วิภัติปัจจัย	21
	2.2.3.2.7 สังขยา	22
	2.2.3.2.8 กิริยาอาชยาต	22
	2.2.3.2.9 กิริยาภิกทก	23
	2.2.3.2.10 อัพพยภาวสมาส ...	24
2.3	การเปรียบเทียบระบบไวยากรณคัมภีร์มูลกัจจายน์กับคัมภีร์ ไวยากรณอื่น	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2.3.1	การแบ่งประเภทคัมภีร์บาลีไวยากรณ์	26
2.3.1.1	คัมภีร์บาลีไวยากรณ์มีสูตร	26
2.3.1.2	คัมภีร์ไวยากรณ์ไม่มีสูตร	33
3	การแปลและอธิบายสูตรกิริยาอาชยาตในคัมภีร์มูลกัจจายน์	37
	กณฑ์ที่ 1	39
	สูตรที่ 1 อถ ปุพพานิ วิทตฺตึนํ ฉ ปรสฺสปทานิ	39
"	2 ปรานุยตุตโนปทานิ	41
"	3 เทว เทว ปฐมนนฺตฺตมฺปฐมิสา	43
"	4 สพฺเพสเมกาภิชาเน ปโร ปุริโส	46
"	5 นามฺหิ ปยุชฺชมาเนปิ ตฺลฺยาธิกรณฺเ ปฐฺโม	49
"	6 ตฺเมห นชฺฉิโม	50
"	7 อเมห อุตฺตโม	51
"	8 กาลเ	53
"	9 วตฺตมานา ปจฺจุปฺปนฺเน	55
"	10 อวตฺตยาสิสฺตฺตฺตฺตกาเล ปญฺจมี	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สูตรที่ 11	อนุมติปริกขปฺปตฺถเสสุ สตุคมี	63
"	12 อปฺปจฺจกฺเข ปโรกฺขชาติเต	66
"	13 หิยฺโยปฺภฺตฺติ ปฺปจฺจกฺเข หิยฺยตฺตฺนึ	68
"	14 สมีปฺชฺชตฺตฺนึ	70
"	15 มาโยเค สพฺพกาเล จ	72
"	16 อนาคเต ภวิสฺสนฺติ	73
"	17 กิริยาติปฺนฺเนตีเต กาลาติปฺตฺติ	75
"	18 วตฺตมาณา ตี อนฺติ สึ ถ มิ ม เต อนฺเต เส เวห เอ เมห	76
"	19 ปญฺจมี ตฺ อนฺตฺ หิ ถ มิ ม ทํ อนฺตํ สฺสฺวเวห เอ อามฺหเส	78
"	20 สตุคมี เอยฺย เอยฺยํ เอยฺยชาติ เอยฺยชาติ เอยฺยยามิ เอยฺยยาม เอตฺ เอรฺ เอโถ เอยฺยโวห เอยฺยํ เอยฺยามเห	79
"	21 ปโรกฺขา อ อฺ เอ ตฺถ อํ มฺห ตฺถ เร ตโถ โวห อึ เมห	81
"	22 หิยฺยตฺตฺนึ อา อฺ โอ ตฺถ อํ มฺห ตฺถ ตฺถฺ สฺเส วฺหฺ อึ มฺหเส	82
"	23 อชฺชตฺตฺนึ อึ อฺ โอ ตฺถ อึ มฺหา อา โอ เส วฺหฺ อึ เมห	83
"	24 ภวิสฺสนฺติ สฺสฺติ สฺสฺนฺติ สฺสฺสิ สฺสฺถ สฺสฺสามี สฺสฺสาม สฺสฺเต สฺสฺนฺเต สฺสฺเส สฺสฺเวห สฺสฺ สฺสฺสามเห	85

สารบัญ (ต่อ)

บท

หน้า

สูตรที่ 25	กาลาติปคฺติ สฺสา สฺสํสุ สฺเส สฺสณ สฺสํ สฺสํสามฺหา สฺสณ สฺสํสุ สฺสเส สฺสเวห สฺสํ สฺสํสามฺหเส	86
" 26	ทึยฺยตฺถนึ สฺตฺถมึ ปญฺจมี วตฺถมาณา สพฺพชาตฺถํ ..	88
กัณฺทท 2	90
สูตรที่ 1	ชาตฺถิงฺ เคหิ ปฺรา ปจฺจยา	90
" 2	คิซฺ คฺปํ กิถ มาเนหิ ช ฉ สฺวา วา	93
" 3	ภฺชฺ ฆสฺ หรฺ สฺ ปาทิหิ ตฺมิจฺจตฺเตสฺ จ	95
" 4	อาย นามโต กตฺถูปมาณา ทาจาเร	97
" 5	อึยฺปมาณา จ	98
" 6	นามมฺหาคฺคิจฺจตฺเต	99
" 7	ชาตฺถึ เณ ญฺย ณาเป ณาปย การิตานิ เหตุวตฺเต	100
" 8	ชาตฺถฺรเป นามสฺมา ฌโย จ	102
" 9	ภาวภฺเมสฺ โย	104
" 10	ตฺสฺส จวคฺค ยการ วการตฺตํ สฺชาตฺถวณฺตฺสฺส	105
" 11	อิวณฺนาคโม วา	107
" 12	ปฺพพฺรฺญจ	108
" 13	ยถา กตฺถริ จ	110
" 14	ภฺวาทิโต อ	112
" 15	รฺฐาทิโต นิคฺคหิตปฺพพฺรฺญจ	114
" 16	ทิวาทิโต โย	116
" 17	สฺวาทิโต ฌ ณา อุณา จ	118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

	หน้า
สูตรที่ 18 กียาทีโต นา	120
" 19 คหาทีโต ปโปนุหา	121
" 20 ตนาทีโต โอ ยีรา	122
" 21 จุราทีโต เณ ฉยา	123
" 22 อตุตโนปทานิ ภาเว จ กมนนิ	124
" 23 กตุตริ จ	125
" 24 ธาตุปุปฺจุเจยหิ วิภคฺติโย	127
" 25 กตุตริ ปฺรสุสฺสพฺทึ	129
" 26 ภูวาทโย ธาตุโว	130
กิตฺตทึ 3	132
สูตรที่ 1 กฺวจาทิวณฺณาน เมกฺสุสฺสรานํ เพฺวภาโว	132
" 2 ปุพฺโพพฺพกาโส	133
" 3 รสุโส	134
" 4 ทฺตฺย จตุตฺถานํ ปฺรฺฐม ทฺตฺยิยา	135
" 5 กวคฺคฺคฺสฺส จวคฺโค	136
" 6 มาน กิตานํ วตฺตตํ วา	138
" 7 หสฺส โช	140
" 8 อนฺตฺสฺสึวณฺณากรโร วา	141
" 9 นิคฺคหิตฺตญจ	143
" 10 คโต ปามานานํ วา มํ เสสฺสุ	144
" 11 ฐา คฺคฺมิโร	146
" 12 ปา ปิโว	147

สารบัญ (ต่อ)

บท

หน้า

สูตรที่ 13	ญาสฺส ชา ชนฺนา	148
" 14	ทิสฺสส ปสฺส ทิสฺส ทกฺขา วา	149
" 15	พฺยญฺชนานํทสฺส โจ ฉปฺปจฺจเยสฺส จ	150
" 16	โก เช จ	151
" 17	ทรสฺส ทิ เส	152
" 18	พฺรภฺยมาทฺทฺวา ปโรกฺขายํ	153
" 19	คฺมิสฺสนํโต จฺโฆ วา สพฺพาสฺส	154
" 20	วจฺสฺส มชฺชตฺตนิมฺหิ มกาโร โอ	155
" 21	อกาโร ทิฆํ หิ มิ เมสฺส	156
" 22	หิ โลปํ วา	157
" 23	โหทิสฺสเรโหเห ภวิสฺสนํคิณฺหิ สฺสสฺส จ	158
" 24	กรสฺส สปฺปจฺจยสฺส กาโห	160
กัณฑ์ 4		162
สูตรที่ 1	ทานํทสฺสํ มิเมสฺส	162
" 2	อสฺโยคานํทสฺส วุฑฺฒิ การิเต	163
" 3	ฉฺฉาทินํ วา	164
" 4	อญฺเฐสฺส จ	165
" 5	คฺหฺทฺสถานํ ทิฆํ	167
" 6	วจ วส วหาทินํมกาโร วสฺส เย	168
" 7	ทวิปริยโย โล วา	170
" 8	คทฺสฺส เข ปฺเป	171
" 9	ทโลโป ญฺหามฺหิ	172

สารบัญ (ต่อ)

บท

	หน้า
สูตรที่ 10 กรสูส กาสตุตมชชตุนิมิ	173
" 11 อสสุมา มิมานํ มหิมหนุคโลโป จ	174
" 12 ถสูส ตุถตุคํ	175
" 13 ศิสสูส ตุถิตุคํ	176
" 14 ทุสูส ตุถตุคํ	177
" 15 สัมหํ จ	178
" 16 ลกสูมา อีนันํ ตุถ ตุถิ	179
" 17 กุชสูมา ที จนิ	180
" 18 ทาธาตุสูส ทชชํ	181
" 19 วทสูส วชชํ	182
" 20 คมสูส มมมํ	183
" 21 ยมฺหิ ทา ธา มา รฺฐา ทา ปา มท มถาทินมึ มหิ	184
" 22 ยชสูสชาติสูสิ	186
" 23 สพฺพโต อํ อีสฺสุ	187
" 24 ชรมรณํ ชิริชียมฺยยา วา	188
" 25 สพฺพตฺถสูสชาติโลโป จ	189
" 26 อสพฺพชาตุเก ญ	190
" 27 เอยฺยสูส ญาโต อียาญา วา	191
" 28 นาสสู โลโป ยการตุคํ	192
" 29 โลปญฺเจตฺตมกาโร	193
" 30 อุตฺตโมกาโร	194
" 31 กรสูสกาโร จ	195

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สูตรที่ 32	โอ อว สเร	196
" 33	เอ อย	197
" 34	เต อาวยา การิเต	198
" 35	อการาคโม อสพพชากุมหิ	199
" 36	กวจิ ชาตุวิภคฺติปฺปจฺจยำนํ ทิฆวิปรีตาเทสโลปาคมา จ	201
" 37	อตุตโนปทานิ ปฺรสุสฺสพทฺตํ	203
" 38	อการาคโม หิยฺยตฺตฺนชฺชตฺตฺนึ กาดาทิปฺตฺตีสฺสุ	205
" 39	พฺรุโตะ อี ติมฺหิ	207
" 40	ชาตุสฺสฺสนฺโต โลโปเนกสฺสรสฺส	208
" 41	อิสฺยมนฺนฺโต จฺโน วา	210
" 42	การิตานนฺโด โลโป	211
4	การรวบรวมและแจกธาตุในคัมภีร์มูลกัจจายน์	213
4.1	หมวด อ	213
4.2	" ก	215
4.3	" ข	216
4.4	" ค	216
4.5	" ฌ	217
4.6	" จ	217
4.7	" ฉ	218
4.8	" ช	219
4.9	" ฌ	220

สารบัญ (ต่อ)

บท	หน้า
4.10 หมวด ๑	220
4.11 " ๒	220
4.12 " ๓	221
4.13 " ๔	222
4.14 " ๕	222
4.15 " ๖	222
4.16 " ๗	223
4.17 " ๘	224
4.18 " ๙	224
4.19 " ๑๐	225
4.20 " ๑๑	226
4.21 " ๑๒	226
4.22 " ๑๓	227
4.23 " ๑๔	228
4.24 " ๑๕	229
4.25 " ๑๖	229
4.26 " ๑๗	231
4.27 " ๑๘	232
4.28 " ๑๙	234
5 บทสรุป	236
บรรณานุกรม	240
ภาคผนวก	250
ประวัติการศึกษา	263

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	เปรียบเทียบลำดับขั้นตอนคัมภีร์บาลีไวยากรณ์มีสูตร	27
2.	เปรียบเทียบจำนวนสูตรคัมภีร์บาลีไวยากรณ์มีสูตร	28
3.	เปรียบเทียบความสำคัญ เป็นเปอร์เซ็นต์ของสูตรคัมภีร์บาลีไวยากรณ์มีสูตร	31
4.	เปรียบเทียบลำดับขั้นตอนคัมภีร์บาลีไวยากรณ์ไม่มีสูตร	34

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย